

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569
โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจฐานราก

L04-1 โครงการ(ภาษาไทย)

การยกระดับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเตยหอมกรีนวิถี สู่ศูนย์เรียนรู้ต้นแบบด้าน BCG เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน

L04-2 โครงการ(ภาษาอังกฤษ)

Enhancement of the Green withi Community Enterprise Group into a BCG Model Learning Center for Sustainable Grassroots Economic Development

L04-3 ผู้รับผิดชอบ/หน่วยงาน

ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่งเข้าร่วมโครงการ	หน่วยงาน
ผศ.กฤษณะ จันทสิทธิ์	หัวหน้าโครงการ	คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
ผศ. คมสัน มุ่ยสี	ผู้ร่วมโครงการ	คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
ผศ. อาทิตย์ คำต่าย	ผู้ร่วมโครงการ	คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
อ.กรณ์ปภพ รัตนวิจิตร	ผู้ร่วมโครงการ	คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
ผศ. ศศินภา บุญพิทักษ์	ผู้ร่วมโครงการ	คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
ผศ. สำราญ ชำโสม	ผู้ร่วมโครงการ	คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
ผศ.ดร.กฤติยา เกิดผล	ผู้ร่วมโครงการ	คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
ผศ. ปรัชภรณ์ เศรญฐเสถียร	ผู้ร่วมโครงการ	คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
ผศ.ศรายุทธ์ จิตรพัฒนากุล	ผู้ร่วมโครงการ	คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
ผศ.ดร. หยาดรุ้ง สุวรรณรัตน์	ผู้ร่วมโครงการ	คณะเทคโนโลยีการเกษตร
ผศ.ดร. ฐิตวันต์ หงษ์กิตติยานนท์	ผู้ร่วมโครงการ	คณะพยาบาลศาสตร์
ผศ.ปัญญา วงศ์ต่าย	ผู้ร่วมโครงการ	คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

L04-4 บทนำ

โครงการ "การยกระดับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเตยหอมกรีนวิถี สู่ศูนย์เรียนรู้ต้นแบบด้าน BCG
เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน"
มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้สามารถบริหารจัดการทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ ควบคู่กับการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิก
และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามแนวคิด BCG Economy (Bio-Circular-Green Economy)
โดยใช้เตยหอมซึ่งเป็นทรัพยากรและพืชเศรษฐกิจที่มีศักยภาพของชุมชนเป็นฐานในการพัฒนา
ซึ่งการดำเนินโครงการมุ่งเน้นการพัฒนากลุ่มในหลายมิติ ได้แก่ การเสริมสร้างศักยภาพสมาชิก
การพัฒนาระบบการผลิตและการจัดการผลผลิต การเชื่อมโยงตลาด การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ
ตลอดจนการพัฒนาพื้นที่ของกลุ่มให้มีศักยภาพ เป็นศูนย์เรียนรู้ต้นแบบด้าน BCG
ที่สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้จากการปฏิบัติจริงให้แก่เกษตรกร สมาชิกชุมชน นักเรียน นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป
ตลอดระยะเวลาการดำเนินโครงการ
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเตยหอมกรีนวิถีได้เกิดการพัฒนาศักยภาพและรูปแบบการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น
โดยมีการส่งเสริมการผลิตต้นพันธุ์เตยหอม การสร้างเครือข่ายสมาชิก การรับซื้อและรวบรวมผลผลิตจากสมาชิก
และการเชื่อมโยงผลผลิตเข้าสู่ตลาด นอกจากนี้
พื้นที่ของกลุ่มยังได้รับความสนใจจากเกษตรกรและประชาชนที่เข้ามาศึกษาดูงาน
แลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการทำเกษตรแบบผสมผสานและการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า
ซึ่งผลจากการดำเนินโครงการไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะด้านเศรษฐกิจ
แต่ยังนำไปสู่การสร้างความร่วมมือและเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน การถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตร
การสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ
และการพัฒนาพื้นที่สีเขียวที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการอยู่ร่วมกันระหว่างคนกับธรรมชาติ
อันเป็นการสร้างผลกระทบทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
โดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเตยหอมกรีนวิถีมีเป้าหมายในการพัฒนาตนเองให้เป็นศูนย์เรียนรู้ต้นแบบด้าน BCG
ที่สามารถพึ่งพาตนเอง สร้างประโยชน์แก่สมาชิกและชุมชน
และขยายผลการพัฒนาไปยังเกษตรกรและชุมชนอื่นได้อย่างยั่งยืนต่อไป

L04-5 กระบวนการ

โครงการดำเนินงานโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเตยหอมกรีนวิถีเป็นสำคัญ
เริ่มจากการสำรวจและวิเคราะห์บริบท ศักยภาพ ปัญหา และความต้องการของกลุ่มและชุมชน
เพื่อนำมากำหนดแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ จากนั้นดำเนินการพัฒนาศักยภาพสมาชิกด้านการผลิต
การจัดการผลผลิตการบริหารจัดการกลุ่ม การตลาด และแนวคิด BCG
ควบคู่กับการส่งเสริมการใช้ทรัพยากรในพื้นที่อย่างคุ้มค่าและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
ในกระบวนการดำเนินงานได้เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง (Learning by Doing)
การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกและผู้เกี่ยวข้อง รวมถึงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการผลิตและการตลาด
โดยส่งเสริมให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการคิด วางแผน ดำเนินงาน ติดตามผล และปรับปรุงกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง
นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาพื้นที่ของกลุ่มให้สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้และรองรับการศึกษาดูงาน
เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้จากประสบการณ์จริงสู่เกษตรกรและผู้สนใจ ภายหลังการดำเนินงาน
ได้มีการติดตามและประเมินผลจากผลผลิต ผลลัพธ์ และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับสมาชิกและกลุ่ม
เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงรูปแบบการดำเนินงานและวางแนวทางการพัฒนาต่อไป

กระบวนการดังกล่าวทำให้กลุ่มมีรูปแบบการดำเนินงานที่เป็นระบบมากขึ้น เกิดการมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสามารถนำแนวคิด BCG มาประยุกต์ใช้กับการพัฒนากลุ่มและพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม

L04-6 ผลการดำเนินงาน

โครงการสามารถดำเนินงานตามวัตถุประสงค์และแผนงานที่กำหนดไว้
โดยได้พัฒนาศักยภาพกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเตยหอมกรีนวิถี ทั้งในด้านการบริหารจัดการกลุ่ม การผลิตต้นพันธุ์
และผลผลิตใบเตยหอม การจัดการผลผลิต และการเชื่อมโยงตลาด
ตลอดจนส่งเสริมให้สมาชิกมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด BCG
และสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการดำเนินงานของกลุ่มได้ กลุ่มมีการพัฒนาระบบการผลิตและการตลาดที่ชัดเจนขึ้น
โดยมีการผลิตต้นพันธุ์เตยหอมเพื่อจำหน่ายและสนับสนุนสมาชิก
มีการรับซื้อและรวบรวมผลผลิตจากสมาชิกเพื่อเชื่อมโยงไปยังตลาดร้านดอกไม้
ส่งผลให้เกิดช่องทางการตลาดและโอกาสในการสร้างรายได้ให้แก่สมาชิก
รวมทั้งเกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจภายในชุมชนด้านการเรียนรู้และการถ่ายทอดองค์ความรู้
กลุ่มสามารถพัฒนาพื้นที่ให้มีศักยภาพเป็นศูนย์เรียนรู้ต้นแบบด้าน BCG โดยมีเกษตรกร ประชาชน
และผู้สนใจเข้ามาศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และขอรับต้นพันธุ์ใบเตยหอมเพื่อนำไปขยายผลในพื้นที่ของตนเอง
ทำให้เกิดเครือข่ายการเรียนรู้และการถ่ายทอดองค์ความรู้จากพื้นที่จริงสู่ชุมชน นอกจากนี้
การดำเนินงานยังส่งเสริมการเกษตรแบบผสมผสาน การใช้ทรัพยากรในพื้นที่อย่างคุ้มค่า การอนุรักษ์พื้นที่สีเขียว
และการดูแลระบบนิเวศ ควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ส่งผลให้กลุ่มมีแนวทางการพัฒนาที่เชื่อมโยงมิติด้านเศรษฐกิจ
สังคม และสิ่งแวดล้อม และมีศักยภาพในการดำเนินงานและพัฒนาต่อยอดอย่างต่อเนื่องหลังสิ้นสุดโครงการ

L04-7 ภาพก่อนดำเนินโครงการ แนบรูปไม่เกิน 6 ภาพ

L04-8 ภาพหลังดำเนินโครงการ แนบรูปไม่เกิน 6 ภาพ

L04-9 สรุปผลการดำเนินงาน

โครงการ "การยกระดับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเตยหอมกรีนวิถี สู่ศูนย์เรียนรู้ต้นแบบด้าน BCG
เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน" สามารถดำเนินงานได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด
โดยมุ่งพัฒนาศักยภาพของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทั้งด้านการบริหารจัดการ การผลิต การจัดการผลผลิต การตลาด
และการประยุกต์ใช้แนวคิด BCG ควบคู่กับการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างคุ้มค่าและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
ผลการดำเนินงานทำให้กลุ่มมีรูปแบบการบริหารจัดการและการดำเนินงานที่เป็นระบบมากขึ้น เกิดการผลิตต้นพันธุ์ เตยหอม
การส่งเสริมสมาชิกให้มีส่วนร่วมในการผลิต การรับซื้อและรวบรวมผลผลิตจากสมาชิก
และการเชื่อมโยงผลผลิตเข้าสู่ตลาดร้านดอกไม้
ส่งผลให้เกิดช่องทางการสร้างรายได้และการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจภายในชุมชน
รวมทั้งช่วยสร้างความเข้มแข็งให้แก่สมาชิกและเครือข่ายของกลุ่ม ในด้านการเรียนรู้
กลุ่มสามารถพัฒนาพื้นที่ให้มีศักยภาพเป็น ศูนย์เรียนรู้ต้นแบบด้าน BCG โดยมีเกษตรกร ประชาชน
และผู้สนใจเข้ามาศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และขอรับต้นพันธุ์เพื่อนำไปขยายผลในพื้นที่ของตนเอง
ทำให้เกิดเครือข่ายการเรียนรู้และการถ่ายทอดองค์ความรู้จากพื้นที่จริงสู่ชุมชนและผู้สนใจภายนอก นอกจากนี้
โครงการยังส่งเสริมการเกษตรแบบผสมผสาน การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การอนุรักษ์พื้นที่สีเขียว
และการดูแลระบบนิเวศ ทำให้เกิดผลการพัฒนาที่เชื่อมโยงทั้ง ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับแนวคิด
BCG และเป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน
เมื่อกล่าวโดยสรุปการดำเนินโครงการสามารถยกระดับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเตยหอมกรีนวิถีจากการรวมกลุ่มด้านการผลิตไปสู่การเป็นพื้นที่ต้นแบบด้านการเรียนรู้ การสร้างอาชีพและรายได้ การจัดการทรัพยากร และการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน
ซึ่งสามารถนำองค์ความรู้และประสบการณ์ที่เกิดขึ้นไปต่อยอดและขยายผลในระยะต่อไปได้

L04-10 อภิปรายผล

การดำเนินโครงการ "การยกระดับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเตยหอมกรีนวิถี สู่ศูนย์เรียนรู้ต้นแบบด้าน BCG
เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน" พบว่า
การพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนโดยใช้ทรัพยากรและศักยภาพที่มีอยู่ในพื้นที่เป็นฐาน สามารถนำไปสู่การพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมได้อย่างเชื่อมโยงกัน
ทั้งนี้เนื่องจากแนวทางการดำเนินงานไม่ได้มุ่งเน้นเฉพาะการเพิ่มปริมาณผลผลิตหรือรายได้
แต่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของสมาชิก ระบบการบริหารจัดการ การสร้างเครือข่าย

และการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของ BCG Economy ที่มุ่งสร้างมูลค่าจากทรัพยากรชีวภาพ
ควบคู่กับการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและการรักษาสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ
การพัฒนาระบบการผลิตต้นพันธุ์เตยหอม การส่งเสริมสมาชิกให้มีส่วนร่วมในการผลิต
การรับซื้อและรวบรวมผลผลิตจากสมาชิก และการเชื่อมโยงตลาดร้านดอกไม้
ช่วยให้เกิดห่วงโซ่คุณค่าของเตยหอมในระดับชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม
กระบวนการดังกล่าวช่วยเพิ่มโอกาสในการสร้างรายได้ให้แก่สมาชิก
และทำให้เกิดการหมุนเวียนของรายได้ภายในชุมชนมากขึ้น
นอกจากนี้การมีช่องทางการตลาดที่ชัดเจนยังช่วยลดข้อจำกัดด้านการจำหน่ายผลผลิตของเกษตรกรรายย่อย
และเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้มีความมั่นคงในระยะยาว ด้านสังคม ทำให้เกิดการรวมกลุ่ม
การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของสมาชิกมากขึ้น โดยสมาชิกไม่ได้เป็นเพียงผู้รับความรู้ แต่มีบทบาทในการผลิต
การจัดการ และการถ่ายทอดประสบการณ์จากพื้นที่จริง นอกจากนี้ การที่มีเกษตรกร ประชาชน และผู้สนใจเข้ามาศึกษาดูงาน
แสดงให้เห็นว่าพื้นที่ของกลุ่มเริ่มมีบทบาทเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนและสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างผู้ผลิตกับผู้สนใจจ
ากภายนอกได้ จึงกล่าวได้ว่าการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีส่วนช่วยสร้างทุนทางสังคมและความเข้มแข็งของชุมชน
นอกเหนือจากผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจโดยตรง ด้านสิ่งแวดล้อม
การดำเนินงานที่เชื่อมโยงการผลิตเตยหอมเข้ากับการเกษตรแบบผสมผสานและการดูแลพื้นที่สีเขียว
ทำให้เกิดการใช้ประโยชน์จากพื้นที่โดยคำนึงถึงความสมดุลของระบบนิเวศมากขึ้น
การพัฒนาพื้นที่โดยไม่มุ่งเน้นเฉพาะผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ แต่ยังให้ความสำคัญกับต้นไม้ พื้นที่สีเขียว
และทรัพยากรธรรมชาติ สอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจสีเขียวและการพัฒนาอย่างยั่งยืน
ทั้งยังสามารถใช้เป็นพื้นที่เรียนรู้ให้ผู้มาเยือนเห็นตัวอย่างการอยู่ร่วมกันระหว่างกิจกรรมทางเศรษฐกิจกับธรรมชาติได้อย่างเป็น
รูปธรรม ด้านการเป็นศูนย์เรียนรู้ต้นแบบ ผลการดำเนินงานสะท้อนว่า
การพัฒนาศูนย์เรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพไม่จำเป็นต้องพึ่งพาสิ่งปลูกสร้างขนาดใหญ่ แต่สามารถพัฒนาจากพื้นที่จริง
กระบวนการผลิตจริง และองค์ความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ของคนในชุมชนได้ การที่มีผู้สนใจเข้ามาศึกษาดูงาน
ขอรับต้นพันธุ์ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของพื้นที่ในการเป็นต้นแบบการเรียนรู้ด้านการเกษตรและ BCG
โดยภาพรวม ผลการดำเนินโครงการแสดงให้เห็นว่า การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้เกิดความยั่งยืนควรดำเนินการแบบองค์รวม
ไม่ควรพิจารณาเฉพาะรายได้จากผลผลิต แต่ควรพิจารณาควบคู่กันทั้งด้านคน กลุ่ม เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
การใช้เตยหอมเป็นฐานในการพัฒนาจึงไม่ได้มีความหมายแค่เพียงการส่งเสริมพืชเศรษฐกิจชนิดหนึ่ง
แต่เป็นการใช้ทรัพยากรที่ชุมชนมีอยู่เดิมมาสร้างคุณค่า เชื่อมโยงผู้ผลิตกับตลาด สร้างพื้นที่แห่งการเรียนรู้
และส่งเสริมการพึ่งพาตนเองของชุมชน

L04-11 ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนในด้านต่างๆ โครงการดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง เพราะเนื่องจากเป็นกลุ่มวิสาหกิจใหม่
เพื่อให้กลุ่มเกิดความเข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้ในอนาคต2.
ควรจัดโครงการบริการวิชาการเพิ่มองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในเรื่องการบริหารจัดการกลุ่ม
การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มและการสร้างต้นแบบศูนย์เรียนรู้

L04-12 เอกสารอ้างอิง

ไม่มี